

Asia: VN/13193/2025

Lausuntopyyntö: luonnos valtioneuvoston asetukseksi vesihuollosta

Lausunnonantajan lausunto

1 § Soveltamisala

Asetuksella olisi hyvä tarkentaa esitetyn vesihuoltolain 4 a § Viranomaisten valvontatehtävät pykälää. ELY:lle suunnatut tehtävät ovat laajamittaisia käytettävissä oleviin resursseihin nähden. Säädöstekstistä jää puuttumaan vesihuoltotoimialan tarvitsema neuvonta ja ohjaus, sen sijaan korostetaan liiaksi viranomaisen valvontaroolia.

Tältä osin olisi hyvä 1 § Soveltamisala täydentää ja lisätä vesihuollon viranomaistoimintaa ohjaava pykälä ehdotettuun asetukseen.

2 § Kunnan vesihuoltosuunnitelman sisältö

Pykälän kohta 3) voi tuottaa haasteita kunnissa, joissa vesihuoltopalvelut ovat joko yhtiöitetty tai osuuskuntien ylläpitämiä. Mikäli kunnille asetetaan asetuksella lisävelvoitteita voi kunnilla olla haasteita nimetä viranomaiset tarvittaviin tehtäviin.

3 § Omaisuudenhallintasuunnitelman sisältö ja ajan tasalla pitäminen

Suunnitelma-aika 20 vuotta on kohtuuttoman pitkä, mikä voi johtaa suunnitelmien sisällön liialliseen epätarkkuuteen.

Suunnitelmasta olisi hyvä laatia malliasiakirja ehdotetun asetuksen liitteeksi. Se helpottaisi vesihuoltolaitosten suunnittelutyötä ja toisaalta myös viranomaisten valvonta sekä ohjaustyötä.

4 § Varausmissuunnitelman sisältö

Tämä ehdotetun pykälän alussa olisi hyvä kuvata, että ehdotetun asetuksen pykälien 4,5 ja 6 tarkoittamat suunnitelmat voi laatia yhteen suunnitelmaan. Pykälien tarkoittamia suunnitelmia ei ole tarkoituksenmukaista laatia erillisinä.

Lisäksi hallinnon taakkaa keventäisi myös näiden pykälien osalta liitteiksi laadittavat malliasiakirjat.

5 § Vesihuoltolaitoksen toiminta palveluiden turvaamiseksi

Palvelujen turvaamiseksi olisi toimintavarmempaa, kun vesihuoltolaitos tai laitokset yhdessä muodostaisivat varmuusvarastoja kriittisten materiaalien osalta pelkkien sopimusten sijaan.

Kriittisten palveluiden tuottajien resurssien varmistaminen ja tarvittaessa lisääminen riskiarvioinnin perusteella toisi osaltaan varmuutta häiriötilanteissa toimimiseen.

6 § Vesihuollon poikkeamasta ilmoittaminen

Ehdotetun vesihuoltolain 15 b §:n 1 momentissa on kirjattuna ilmoitusvelvollisuus viipymättä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle poikkeamasta, joka voi merkittävästi häiritä tai merkittävästi häiritsee vesihuoltopalvelujen tarjoamista.

Kokemus on osoittanut, että häiriötilanteet ajoittuvat usein virka-ajan ulkopuolelle, eikä ELY-viranomaisia ole välttämättä saavutettavissa.

Asetuksessa on hyvin ohjattu poikkeamasta ilmoittamisvelvollisuuden kohdentamista eri osapuolille. Esimerkiksi ensin kriittiset toimijat, kuten terveyskeskukset ja palvelutalot, sitten tavanomaiset vedenkäyttäjät, joihin poikkeama kohdistuu, mahdollisesti terveyden- tai ympäristönsuojeluviranomainen ja lopuksi vielä ELY-keskukselle. Monesti vesihuollon häiriötilanne häiritsee jossain määrin liikennettä, joten pelastusviranomaisille ja julkiselle liikenteelle tilanteesta on myös hyvä tiedottaa.

Poikkeaman merkittävyyden määrittäminen voisi toimia vesilaitoksen riskinarvioinnin pohjalta määrittäen vesilaitoksen toimesta.

7 § Asiakkaalle toimitettavat tiedot

Tässä ehdotetussa asetuksen pykälässä olisi hyvä selventää vesilaitoksen velvoitetta pyytämättä toimittaa asiakkaalleen laskun mukana tai muulla tavalla kirjausta.

Lähipäästä hämmennystä on aiheuttanut voimassa olevan säädöksen kirjaus "muulla tavalla" tiedottamisesta.

Vesihuoltolaitoksella tulisi olla mahdollista tiedottaa kirjepostin sijaan esimerkiksi asiakkaalle tarkoitetun online-palvelun tai vesitili-palvelun kaltaisten asiakaspalvelujärjestelmän kautta.

Vesihuoltolaitoksen on huomioitava, että vaikka vaaditut tiedot ovat pyytämättä toimitettu sähköiseen järjestelmään asiakkaan nähtäväksi, kaikki asiakkaat eivät ole ottaneet käyttöön laitoksen tarjoamaa sähköistä tiedotuspalvelua. Näille asiakkaille tiedot olisi toimitettava asiakkaan pyynnöstä paperisena.

8 § Tietojen välittäminen talousveden loppukäyttäjälle

Ei lausuttavaa.

9 § Vesihuoltolaitoksen toimintakertomuksessa kuvattavat tunnusluvut

Ei lausuttavaa.

10 § Vesihuollon tietojärjestelmään toimitettavat tiedot

Ei lausuttavaa.

Liitteet 1, 2 ja 3

Ei lausuttavaa.

Muu palaute asetuseräluonnokseen

HeadPower Oy kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto valtioneuvoston asetuksesta vesihuollosta.

Lepistö Teemu
Headpower Oy